

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(4)	(1)	(3)	(2)	(3)	(3)	(2)	(2)	(4)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(2)	(3)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(2)	(4)	(3)

שאלה	21	22	23
תשובה	(3)	(2)	(4)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **חימום : טמפרטורה -**

היחס : חימום גורם לעלייה בטמפרטורה.
א' גורם לעלייה/גדילה של ב'.

- תשובה (1): בנייה : מבנה. האם **בנייה** גורמת לעלייה/גדילה של **מבנה**? לא. **בנייה** היא תהליך יצירת **מבנה**.
- תשובה (2): גלעון : גלעין. האם **גלעון** גורם לעלייה/גדילה של **גלעין**? לא. **גלעון** הוא תהליך הוצאת **גלעין** ממשוהו.
- תשובה (3): דישון : דשן. האם **דישון** גורם לעלייה/גדילה של **דשן**? לא. **דישון** זו פעולה בה שמים/מפזרים **דשן** על משוהו.
- תשובה (4): ניפוח : נפח. האם **ניפוח** גורם לעלייה/גדילה של **נפח**? כן.
- תשובה (4).**

2. השאלה: **לפרסם : ידוע -**

היחס : לפרסם זה לגרום למישהו/למשהו להיות ידוע.
א' זה לגרום למישהו/למשהו להיות ב'.

- תשובה (1): להסביר : נהיר. האם **להסביר** זה לגרום למישהו/למשהו להיות **ברור**? כן. פירוש המילה **נהיר** הוא ברור ולכן **להסביר** זה לגרום למשהו אחר להיות ברור.
- תשובה (2): להיזהר : מסוכן. האם **להיזהר** זה לגרום למישהו/למשהו להיות **מסוכן**? לא. **להיזהר** זה להימנע ממה ש(לדעתך) הוא **מסוכן**.
- תשובה (3): להראות : צפוי. האם **להראות** זה לגרום למישהו/למשהו להיות **צפוי**? לא.
- תשובה (4): להיעלב : פוגע. האם **להיעלב** זה לגרום למישהו/למשהו להיות **פוגע**? לא. **פוגע** הוא מי שגורם לאחר **להיעלב**.
- תשובה (1).**

סימולציה 6 - הסברים לפרק 4 חשיבה מילולית

3. השאלה: שיסה : תקף -

היחס : שיסה זה גרם או ניסה לגרום למישהו אחר לתקוף מישהו.

א' זה גרם למישהו אחר לב' מישהו.

תשובה (1): האביס : זלל. האם האביס זה גרם למישהו אחר לזלול מישהו? לא. האביס זה זלל הרבה בעצמו.

תשובה (2): המליץ : דחה. האם המליץ זה גרם למישהו אחר לדחות מישהו? לא.

תשובה (3): הלשין : העניש. האם הלשין זה גרם (או ניסה לגרום) למישהו אחר להעניש מישהו? כן. הלשין זה אמר למישהו משהו במטרה שהוא יעניש את אותו אדם.

תשובה (4): הימר : הפסיד. האם הימר זה גרם למישהו אחר להפסיד מישהו? לא. מי שמהמר הוא מי שעלול להפסיד בעצמו.

תשובה (3).

4. השאלה: לשלם : לשחד -

היחס : לשחד זה לשלם בניגוד לחוק.

ב' זה א' בניגוד לחוק.

תשובה (1): לנגן : לאלתר. האם לאלתר זה לנגן בניגוד לחוק? לא.

תשובה (2): להעתיק : לזייף. האם לזייף זה להעתיק בניגוד לחוק? כן.

תשובה (3): לצייר : לצבוע. האם לצבוע זה לצייר בניגוד לחוק? לא.

תשובה (4): לצוות : לחטוא. האם לחטוא זה לצוות בניגוד לחוק? לא.

תשובה (2).

5. השאלה: לערער : יציב -

היחס : לערער זה לגרום למשהו להיות לא יציב.

א' זה לגרום למשהו שלא להיות ב'.

תשובה (1): לשדל : הסכים. האם לשדל זה לגרום למישהו שלא להסכים? לא. לשדל זה לנסות לשכנע מישהו, כלומר לגרום למישהו להסכים.

תשובה (2): להכמין : נסתר. האם להכמין זה לגרום למשהו שלא להיות נסתר? לא. להיפך - להכמין זה להחביא, ולכן להכמין זה לגרום למשהו להיות נסתר.

תשובה (3): לאיין : קיים. האם לאיין זה לגרום למשהו שלא להיות קיים? כן. לאיין זה להשמיד/ לשלול / העלים, כלומר לגרום למשהו להיות לא קיים.

תשובה (4): להזדרז : מאחר. האם להזדרז זה לגרום למשהו שלא להיות מאחר? לא. להזדרז זה לנסות שלא לאחר.

תשובה (3).

סימולציה 6 - הסברים לפרק 4 חשיבה מילולית

6. השאלה: **דרום : נגבה - (נגבה=דרומה)**

היחס: נגבה זה לכיוון דרום.
ב' זה כיוון א'.

תשובה (1): עצור : עצירה. האם **עצירה** זה לכיוון **עצור**? לא. **לעצור** זה להגיע למצב של **עצירה**.

תשובה (2): שליח : שליחה. האם **שליחה** זה לכיוון **שליח**? לא. ניתן לעשות **שליחה (=לשלוח)** באמצעות **שליח**.

תשובה (3): שאול : שאולה. האם **שאולה** זה לכיוון **שאול**? כן. **שאולה** זה לכיוון גיהינום ו**שאול** זה גיהינום.

תשובה (4): נעול : נעילה. האם **נעילה** זה לכיוון **נעול**? לא. **נעילה** היא פעולה שעושים כדי ש**נעול** יהיה **נעול**.
תשובה (3).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. **השאלה :** מאיר : "אף שאני תלמיד מצטיין, טרם התקבלתי לאחת מהאוניברסיטאות היוקרתיות בארץ."
דליה : "אי-אפשר לזכות בהגרלה אם לא קונים כרטיס."

מה משתמע מתגובתה של דליה?

פתרון : לפי דבריה של דליה לא ניתן לזכות בהגרלה אם לא קונים כרטיס. כלומר, לא ניתן להתקבל ללימודים באוניברסיטה אם לא מנסים להתקבל. מכאן שדליה התכוונה שמאיר לא יכול להתקבל לאוניברסיטה יוקרתית אם לא יגיש מועמדות אליה.

תשובה (2).

8. **השאלה :** ערן הראה לרונה ציור שצייר בעצמו. רונה התבוננה בו ואמרה כי לטעמה הוא עשה שימוש רב מדי בצבעי שמן. בתגובה אמר לה ערן : "את באמת צריכה להיות מבקרת אמנות מקצועית! את מזהה ביצירה חומרים אף כשאינם נמצאים בה!"

איזו מן האפשרויות המוצעות היא המתאימה ביותר להיות כוונתו של ערן?

פתרון : ערן ענה לרונה שהיא מזהה חומרים אשר אינם נמצאים ביצירה. מכאן ניתן להסיק שערן סבור שרונה אינה מבקרת מקצועית, שכן אילו הייתה אכן מבקרת מקצועית הייתה מצליחה לזהות באמת מה סוג הצבעים בהם השתמש לציור. לכן ניתן להבין מדבריו של ערן כי הוא לא באמת חושב שהיא מבקרת אומנות מקצועית, ולמעשה הוא לועג לה באומרו כן.

תשובה (2).

9.

השאלה: במאמר על מערכת החינוך בישראל נכתב: "מחקרים רבים מצאו כי קיים קשר מובהק בין הישגי התלמידים לרקע הסוציו-אקונומי ממנו הגיעו. מסקנות אלו הצביעו על כך ששוויון בחלוקת משאבים במערכת החינוך אינו מבטיח שוויון בהישגי התלמידים".

איזה מהמשפטים הבאים הוא המתאים ביותר לתאר את תוצאות המחקרים?

פתרון: בפסקה נכתב כי נמצא שיש קשר ישיר בין הישגי התלמידים למעמד הסוציו-אקונומי ממנו הגיעו. ממסקנות אלו הסיקו כי חלוקת משאבים שוויונית אינה מבטיחה שוויון בהישגי התלמידים. מכאן ניתן להסיק כי המחקר התבצע לגבי תלמידים במערכת החינוך שהתקיימה ביניהם חלוקת משאבים שווה, אך בכל זאת נצפו פערים אשר ההסבר להם היה הבדלים במעמד הסוציו-אקונומי (חברתי-כלכלי).

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): בעיירות העניות בישראל רמת החינוך בבתי הספר נמוכה יותר והתלמידים אינם מגיעים להישגים אקדמיים גבוהים

התשובה אינה נכונה, שכן כאמור על מנת להגיע למסקנה שתקצוב שוויוני אינו מביא לשוויון בהצלחה, ושהסיבה היא הרקע שממנו הגיע, יש לוודא שכל יתר הגורמים בין בתי הספר הם זהים: רמת התקצוב/ רמת החינוך וכדומה. ללא השוואה לבתי ספר שבהם התלמידים מגיעים ממצב סוציו-אקונומי גבוה יותר ותוקצבו באופן זהה, לא יהיה ניתן להסיק כי תקצוב שוויוני אינו תורם להצלחה.

תשובה (2): מורים במערכת החינוך שהגיעו מבתים מבוססים, הפגינו רמת הוראה גבוהה יותר ממורים שהגיעו ממשפחות מצוקה

התשובה אינה נכונה, שכן המאמר עוסק במעמד הסוציו-אקונומי של התלמידים ולא של המורים.

תשובה (3): כאשר תינקט שיטה של אפליה מתקנת לבתי ספר באזורים עניים, יתכן כי בהתאמה ישתפרו הישגי התלמידים

התשובה אינה נכונה. התשובה עוסקת במצב של חוסר שוויון תקצובי במערכת החינוך – מצב שלא נבדק כלל במחקר, ובנוסף מסקנת המחקר אינה תואמת אותו. אפליה מתקנת משמעותה מתן תקציב גדול יותר לבתי ספר בהם התלמידים מגיעים ממעמד סוציו-אקונומי נמוך יותר, אך לפי המחקר התקצוב אינו משפיע על ההישגים אלא הרקע שממנו מגיעים התלמידים.

תשובה (4): תלמיד שהוריו עניים, מגיע ברוב המקרים לציונים נמוכים יותר מתלמיד שהוריו מבוססים, גם אם למדו באותו בית הספר ובאותם תנאים

זו התשובה הנכונה, שכן אם תלמידים ממעמד סוציו-אקונומי שונה מגיעים להישגים שונים, גם כאשר רמת התקצוב של בית הספר שלהם שווה (=אותו תקציב), הרי שיהיה זה נכון להסיק כי תקצוב שוויוני אינו בהכרח יוצר שוויון בהישגים.

תשובה (4).

10.

השאלה: פעיל חברתי העביר ביקורת על התנהלות המשטרה בהפגנה בה נכח. בריאיון לעיתון אמר: "ספרנית אשר עושה עבודתה כהלכה, לא תשמור על השקט בספרייה באמצעות הרמת קול צעקה על הקוראים המרעישים."

איזה מהמשפטים הבאים הוא המתאים ביותר לשקף את דעתו של הפעיל החברתי?

פתרון: לפי הפעיל, ספרנית שעושה את עבודתה היטב לא תשמור על השקט בספרייה בעזרת צעקות על המרעישים. כלומר, הספרנית לא תשקיט את המרעישים באמצעות רעש. מכאן ניתן להסיק כי לפי הפעיל, באותו אופן אם המשטרה תעשה את עבודתה היטב היא לא תשמש בכוח כנגד מי שמשתמש בכוח. מכיוון שהפעיל העביר ביקורת על אופן פעולת המשטרה ניתן להסיק שהיא כנראה הפגינה כוח לא הכרחי כלפי המפגינים.

תשובה (4).

11.

השאלה: אורי, בעל מעדנייה, הבחין שהמאפים המתוקים נמכרים יותר מהמאפים המלוחים. הוא תהה האם ההבדלים במכירות נובעים מכך שאנשים מעדיפים מאפים מתוקים על מלוחים או מכך שהמאפים המתוקים ממוקמים קרוב יותר לכניסה למעדנייה. הוא החליט להחליף בין מקומם של המאפים המלוחים והמתוקים, ולבדוק האם יעלו אחוזי המכירות של המאפים המלוחים.

אמיר, שעובד עמו, אמר לו: "שכחת לקחת בחשבון גורם נוסף"

איזה מהמשפטים הבאים הוא המתאים ביותר להיות מה שאמר אמיר לאורי?

פתרון: אורי חושב שהמאפים המתוקים נמכרים יותר מהמאפים המלוחים בגלל מיקומם במאפייה, ולכן הוא רוצה להחליף בין מיקומם כדי לבדוק אם יהיה הבדל במכירות. אמיר חושב שיש גורם נוסף שעליו לקחת בחשבון, מכאן שלדעתו של אמיר החלפת המיקום לא יביא לכדי מסקנה כי אכן מיקום המאפים הוא שמשפיע על המכירות. לכן עלינו למצוא משפט שמוכיח כי החלפת המיקום של המאפים לא תוכל להביא למסקנה כי המיקום של המאפים הוא שמשפיע על מכירתם.

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): "מחר ערב חג השבועות, ואנשים קונים יותר מאפים לקראת החג"

התשובה אינה נכונה, שכן אם אנשים קונים יותר מאפים בשל החג, הם קונים יותר מאפים משני הסוגים, ומכאן שאם אורי יחליף את מיקום המאפים המלוחים ויראה כי הגידול בכמות המאפים המלוחים שנמכרים גדול יותר, הוא אכן יוכל להסיק כי שינוי המיקום הוא שהביא לשינוי במכירות.

תשובה (2): "רוב הלקוחות שקונים מאפים מתוקים הם הסטודנטים מהמכללה הסמוכה, ומחר לא יתקיימו בה לימודים"

זו התשובה הנכונה. אם רוב הקונים של המאפים המתוקים הם סטודנטים שמחר יהיו בחופש, הרי שברור שכמות המאפים המתוקים אשר יקנו במעדנייה תקטן. כך, כנראה שנצפה בעלייה במכירתם של המאפים המלוחים ביחס למתוקים, אך עלייה זו אינה מעידה על כך שהמיקום הוא זה שגרם לכך, וזאת מכיוון שרוב הצרכנים של המאפים המתוקים לא יכלו לקנות אותם באותו יום.

תשובה (3): "בניסוי שלך, לחמניות, הנמכרות אף פחות מהמאפים המלוחים, יוותרו במקומם"

התשובה אינה נכונה, שכן גם אם הלחמניות יישארו במקומן ייתכן שהחלפת מיקום המאפים המלוחים יביא לכדי עלייה במכירתם, ולכן אורי יוכל לבדוק אם שינוי המיקום משפיע על הגידול במכירתם.

תשובה (4): "שכחת שהמאפים המלוחים זולים יותר מהמאפים המתוקים"

התשובה אינה נכונה, שכן מחיר המאפים המלוחים זול יותר גם לפני שרצה אורי להחליף בין מיקומם לבין מיקום המאפים המתוקים, ובכל זאת המאפים המלוחים נמכרו פחות מהמתוקים. מכאן שאם החלפת המיקום תביא לכדי גידול במכירת המאפים המלוחים ניתן יהיה להסיק כי זו הסיבה.

תשובה (2).

השאלה: יעל הציעה ליואב להאזין יחדיו לאלבום החדש של להקת "המגבעת". יואב השיב בשלילה ואף נימק את תשובתו.

בתגובה אמרה יעל: "אינני מופתעת מדבריך, ודווקא משום כך המלצתי לך להאזין לאלבום זה, אשר חורג מן הסגנון האטי והכבד שאפיין את להקת "המגבעת" בעבר."

איזה מההנימוקים הבאים **אינו** מתאים להיות הנימוק של יואב?

פתרון: יעל אומרת שהאלבום שהמליצה ליואב להאזין לו חורג מהסגנון האטי והכבד שאפיין את הלהקה בעבר. מכאן ניתן להסיק כי האלבום שיעל המליצה עליו אינו אטי וכבד, כלומר כנראה שהסגנון שלו הוא קצבי ומהיר. תשובתה של יעל מגיעה כתגובה למה שיוואב אמר, ומכאן שבתשובתו כנראה יש התייחסות לסגנונה של הלהקה. בנוסף, יעל אומרת שזוהי הסיבה שבגינה המליצה ליואב שמוע את האלבום, ומכאן שמה שנאמר בתשובתו של יואב צריכה להיות הסיבה אשר בגללה יעל המליצה לו לשמוע את האלבום.

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אני מעדיף להאזין לאחד האלבומים הקצביים שיצאו לאחרונה

התשובה אינה נכונה, שכן היא יכולה להיות הנימוק של יואב. יעל ענתה ליואב כי היא המליצה לו בדיוק מסיבה זו להאזין לאלבום, כלומר, בשילוב המידע שבתשובה זו, ניתן להסיק כי יעל המליצה ליואב לשמוע את האלבום בדיוק משום שהוא מעדיף סגנון קצבי.

תשובה (2): מעולם לא האזנתי לסוג כזה של מוזיקה ואני מעדיף שהאלבום הראשון לו אאזין יהיה קליל

התשובה אינה נכונה, שכן היא יכולה להיות הנימוק של יואב. יעל אומרת שזו הסיבה שהמליצה ליואב לשמוע את האלבום – כלומר, בשילוב המידע שבתשובה זו, ניתן להסיק כי יעל המליצה ליואב לשמוע את האלבום מכיוון שהוא קליל וחורג מהסגנון האטי והכבד שאפיין את הלהקה.

תשובה (3): שמעתי שאלבום זה אינו מוצלח כקודמיו, מהם דווקא נהייתי מאוד

התשובה אינה נכונה, שכן היא אינה מתאימה להיות הנימוק של יואב. יואב נהנה מהאלבומים האחרונים של הלהקה, ומכאן, בשילוב המידע שבתשובתה של יעל, ניתן להסיק כי יואב אוהב את הסגנון האטי והכבד של הלהקה. מכאן שלא סביר שיעל תמליץ לו לשמוע את האלבום החדש, שכן הוא חורג מהסגנון שאפיין את הלהקה בעבר בסגנון באלבומיה האחרונים, אותם יואב דווקא אהב.

תשובה (4): כבר האזנתי לכמה מהשירים הראשונים של להקת "המגבעת" ולא אהבתי אף אחד מהם

התשובה אינה נכונה, שכן היא יכולה להיות הנימוק של יואב. יעל אומרת ליואב שזו בדיוק הסיבה שבגללה המליצה לו לשמוע את האלבום – כלומר, בשילוב המידע שבתשובה זו, ניתן להסיק כי יעל המליצה ליואב לשמוע את האלבום מכיוון שהוא לא נהנה משיריה הראשונים של הלהקה. לפי המשך תשובתה של יעל, השירים באלבום החדש שונים מסגנונה של הלהקה, ומכאן שהשירים החדשים שונים מהקודמים (הראשונים), אותם יואב לא אהב, ולכן יתכן שיאהב את השירים החדשים.

תשובה (3).

13.

השאלה: במאמר ביקורת נכתב: "העלילה מצעידה את בני המשפחה בתוך רצף של אירועים ומהפכות, שחלקם מעשה ידי אדם וחלקם שאובים מעולם הדמיון. המחבר מכופף את חוקי העולם וחוקי הטבע לסירוגין, מתאר התרחשויות של תופעות על-טבעיות, וכל זה בתוך מערבולת של יצרים עזים, המתוארים ביד אמן. קורות המשפחה הבדיונית הזאת נראים כה אמתיים ומציאותיים, עד שהם נראים כגוללים את גורל האנושות כולה".

מהי הטענה המרכזית המוצגת בפסקה?

פתרון: נסכם את הנאמר בפסקה: העלילה שבספר עוסקת בבני משפחה שעוברים רצף של אירועים ומהפכות שחלקן נעשו על ידי אנשים וחלקם דמיוניים. בהמשך נכתב כי המחבר מתאר התרחשויות שאינן מציאותיות בתוך יצרים עזים המתוארים היטב ("המתוארים ביד אמן"). לבסוף נכתב כי קורות המשפחה המומצאת נראים כל כך מציאותיים עד כדי כך שנדמה שהם מתארים את גורל האנושות כולה. מכיוון שהשאלה מבקשת את הטענה המרכזית, יש לבדוק את כל התשובות מכיוון שיתכן כי המידע שיינתן באחת התשובות יהיה נכון אך חלקי.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): יד האמן של המחבר מתארת את גורל האנושות כולה בתוך רצף של אירועים ומהפכות התשובה אינה נכונה, גם מכיוון שלפי הפסקה המחבר מתאר ב"יד האמן" את קורותיה של משפחה ולא את גורל האנושות, וגם כי נטען בפסקה כי נדמה כאילו האמן מתאר את גורל האנושות כולה אך הוא אינו עושה באמת זאת.

תשובה (2): יד האמן של המחבר מצליחה ליצור דמיון בין קורות המשפחה הבדיונית למציאות האנושית זו התשובה הנכונה, שכן האמן תיאר את קורותיה של משפחה בדיונית בצורה כל כך טובה עד כדי שנדמה שהוא מתאר את גורל האנושות. כלומר, נוצר דמיון בין קורותיה של המשפחה לבין גורל האנושות, קרי המציאות האנושית.

תשובה (3): העלילה מתארת מהפכות שהתרחשו במציאות לצד מהפכות שהן פרי דמיונו של המחבר התשובה אינה נכונה, שכן לפי הנאמר בפסקה העלילה אינה מציאותית.

תשובה (4): כיפוף חוקי העולם וחוקי הטבע יוצרים עלילה בה הדמויות מונעות מתוך יצרים עזים התשובה אינה נכונה, שכן לא נאמר כי כיפוף חוקי העולם וחוקי הטבע יוצרים עלילה בה הדמויות מונעות מתוך יצרים עזים, אלא כי העלילה מתוארת את ההתרחשויות תוך כיפוף חוקי העולם וחוקי הטבע וכל זה בתוך מערבולת של רגשות עזים.

תשובה (2).

סימולציה 6 - הסברים לפרק 4 חשיבה מילולית

14.

השאלה: כשפורסם ספרה של אורלי קסטל בלום "טקסטיל", כתבו המבקרים כי הפופולאריות שלה בקרב הקוראים עלתה מפני שכתבתה הפכה להיות יותר מציאותית. חוקרת הספרות ד"ר שיפמן כתבה כי כתיבתה נותרה כפי שהייתה, זו המציאות שהפכה יותר "קסטל בלומית".

איזו מהטענות הבאות אינה משתמעת מהפסקה?

פתרון: לפי הפסקה, המבקרים טוענים כי הפופולאריות של בלום גדלה משום שכתבתה מציאותית יותר, ואילו לפי ד"ר שיפמן היא עלתה משום שהמציאות הפכה יותר "קסטל בלומית", כלומר המציאות הנתפסת על ידי הקוראים דומה יותר לזו שמתארת בלום בספריה.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): המכירות של ספריה הקודמים של קסטל בלום היו נמוכות יותר מהמכירות של ספריה "טקסטיל"

התשובה אינה נכונה, שכן היא משתמעת מהפסקה. לפי דברי המבקרים, הפופולאריות של בלום עלתה בעקבות פרסום ספריה האחרון "טקסטיל". מכאן שלפני כן בלום הייתה פחות פופולארית ולכן ניתן להניח כי מכירות ספריה הקודמים היו נמוכות יותר, וכעת, לאחר שהפופולאריות שלה עלתה, עלו מכירות ספריה החדשים, כלומר הספר החדש "טקסטיל" נמכר יותר מספריה הקודמים.

תשובה (2): המבקרים סבורים שהקוראים מעדיפים טקסטים המשקפים את המציאות

התשובה אינה נכונה, שכן היא משתמעת מהפסקה. לפי דברי המבקרים, הפופולאריות של בלום עלתה מכיוון שכתבתה משקפת טוב יותר את המציאות בהשוואה לספריה הקודמים. מכיוון שלפי המבקרים שיקוף טוב יותר של המציאות מביא לעלייה בפופולאריות, ניתן להסיק שהמבקרים חושבים שהקוראים מעדיפים לקרוא טקסטים המשקפים את המציאות.

תשובה (3): המציאות המוצגת בספריה הקודמים של קסטל בלום, השפיעה על האופן בו קוראיה תפסו את דברי המבקרים

זו התשובה הנכונה, שכן היא אינה משתמעת מהפסקה. לפי דברי שיפמן, קוראי ספריה של בלום תופסים את המציאות בצורה שונה מה שהביא לעלייה בפופולאריות של ספריה החדש בהשוואה לספריה הקודמים. למעשה אין בפסקה התייחסות לאופן שבו תופסים הקוראים את דברי המבקרים אלא את המציאות עצמה.

תשובה (4): לטענת שיפמן, תפיסת המציאות של הקוראים ולא ייצוג המציאות של הסופרת, הם שהשפיעו על מכירת הספר

התשובה אינה נכונה, שכן היא משתמעת מהפסקה. לפי דברי שיפמן, הפופולאריות של בלום עלתה משום שהמציאות נהייתה יותר "קסטל בלומית", כלומר לדעתה בלום לא משקפת את המציאות בצורה שונה ממה שעשתה בספריה הקודמים, אלא לדעתה הקוראים תופסים את המציאות בצורה שתואמת טוב יותר את תפיסת המציאות שבלום מתארת בספריה.

תשובה (3).

15.

השאלה: על סמך הכרותינו רבת השנים, הנחתי שיפעת לא _____ לסייע לי בסיוד דירתי. מאחר שהתנהגותה _____ את ציפיותיי _____ דעתי שלפיה יפעת _____ חברה נאמנה באמת.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): על סמך הכרותינו רבת השנים, הנחתי שיפעת לא תיאות לסייע לי בסיוד דירתי. מאחר שהתנהגותה לא תאמה את ציפיותיי שיניתי את דעתי שלפיה יפעת אינה חברה נאמנה באמת.

תמצות: בחלקו הראשון של המשפט נאמר שהנחתי שיפעת לא תעזור בסיוד הדירה. בחלקו השני של המשפט נאמר כי דעתי על יפעת השתנתה ולפיה יפעת אינה חברה נאמנה, כלומר לאחר שעזרה לי, לדעתי יפעת חברה נאמנה וזאת בניגוד למה שחשבתי בעבר.

הקשר המוצע במשפט הוא קשר של סיבה ותוצאה – "מאחר ש..." מכיוון שאכן יש קשר של סיבה ותוצאה בין חלקי המשפט נוצר היגיון פנימי במשפט ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

סימולציה 6 - הסברים לפרק 4 חשיבה מילולית

16. **השאלה:** שלא כהתבטאויותיהם של המבקרים אודות יצירתה הקודמת, הם אינם _____ יצירתה האחרונה של הסופרת. _____ אני סבור ש _____ היא _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): שלא כהתבטאויותיהם של המבקרים אודות יצירתה הקודמת, הם אינם **מתלהבים כלל** מיצירתה האחרונה של הסופרת. **לעומתם** אני סבור **שיצירתה האחרונה היא ביטוי לנסיגה ברמתה האמנותית.**

תמצות: בחלקו הראשון של המשפט נכתב שהמבקרים אינם מתלהבים מיצירתה האחרונה של הסופרת שלא כמו יצירתה הקודמת. כלומר, את יצירתה הקודמת הם אהבו אך לא אהבו את האחרונה. בחלקו השני של המשפט נכתב כי אני סבור שיצירתה האחרונה היא ביטוי לנסיגה ברמתה האומנותית, כלומר יצירתה האחרונה פחות טובה מקודמותיה.

הקשר המוצע בתשובה הוא קשר של ניגוד ("לעומתם"). עם זאת, בין שני חלקי המשפט יש התאמה – המבקרים לא אהבו את יצירתה האחרונה וכך גם אני. מכאן שאין היגיון פנימי במשפט ולכן התשובה אינה נכונה.

תשובה (2): שלא כהתבטאויותיהם של המבקרים אודות יצירתה הקודמת, הם אינם **מפסיקים להלל את** יצירתה האחרונה של הסופרת. **לעומתם** אני סבור **שדווקא יצירתה הקודמת היא גולת הכותרת של עבודתה.**

תמצות: בחלקו הראשון של המשפט נכתב שהמבקרים אינם מפסיקים להלל את יצירתה האחרונה של הסופרת שלא כמו יצירתה הקודמת, כלומר הם אהבו את יצירתה האחרונה ואהבו פחות את יצירתה הקודמת. בחלקו השני של המשפט נכתב כי אני סבור שיצירתה הקודמת היא גולת הכותרת של עבודתה, כלומר היא העבודה המוצלחת ביותר שלה.

הקשר המוצע הוא קשר של ניגוד ("לעומתם"). מכיוון שאכן יש ניגוד בין שני חלקי המשפט – המבקרים אהבו את יצירתה הקודמת ואולם אני אהבתי את יצירתה האחרונה – יש היגיון פנימי במשפט, ומכאן שזו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

סימולציה 6 - הסברים לפרק 4 חשיבה מילולית

17.

השאלה: אני מתקשה להבין אנשים _____ באפיוניהן של תוכנות המחשב שמשרתות אותם. _____ לדעת כיצד הן פועלות ומה שפת התכנות שלהן, _____ יומיומי. לכן, אני לומד את קוד המקור של _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): אני מתקשה להבין אנשים **שאינם מתעניינים** באפיון של תוכנות המחשב שמשרתות אותם. **הלא כדי לעשות שימוש מושכל בתוכנות הללו צריך** לדעת כיצד הן פועלות ומה שפת התכנות שלהן, **קל וחומר כשעושים בהן שימוש** יומיומי. לכן, אני לומד את קוד המקור של **תוכנות מעטות בלבד, ורק אם חל שיבוש בפעולתן.**

תמצות: בחלק הראשון של המשפט נאמר שאני מתקשה להבין אנשים שאינם מתעניינים באפיון תוכנות המחשב בהן הם משתמשים, שכן כדי להשתמש בהן בצורה מושכלת צריך להכיר אותן היטב, במיוחד כאשר עושים בהן שימוש יומיומי. בחלקו השני של המשפט נכתב כי אני לומד את קוד המקור, כלומר את האפיון, של תוכנות מעטות, ורק אם חל בהן שיבוש.

הקשר המוצע בתשובה זו הוא קשר של סיבה ותוצאה ("לכן"), אך הקשר המתאים לתשובה זו הוא קשר של ניגוד – לדעתי יש ללמוד את אפיון של תוכנות, במיוחד אם נעשה בהן שימוש, אך איני נוהג לעשות כן. מכאן שאין היגיון פנימי במשפט ולכן התשובה אינה נכונה.

תשובה (2): אני מתקשה להבין אנשים **שמתעניינים** באפיון של תוכנות המחשב שמשרתות אותם. **הרי כדי לעשות שימוש בתוכנות הללו לא צריך** לדעת כיצד הן פועלות ומה שפת התכנות שלהן, **בטח לא כשמדובר בשימוש פשוט** ויומיומי. לכן, אני לומד את קוד המקור של **כל התוכנות שאני משתמש בהן.**

תמצות: בחלקו הראשון של המשפט נכתב כי אני לא מבין מדוע אנשים מתעניינים באפיון התוכנות שבהן הם משתמשים, שכן אין צורך לדעת איך הם פועלות במיוחד לא כאשר עושים בהן שימוש יומיומי. בחלקו השני של המשפט נכתב כי אני לומד את קוד המקור של כל התוכנות שאני משתמש בהן, כלומר לומד את אפיון של כל התוכנות בהן אני משתמש.

הקשר המוצע בתשובה זו הוא קשר של סיבה ותוצאה ("לכן") אך הקשר בין שני חלקי המשפט הוא קשר של ניגוד – אני לא מבין מדוע אנשים לומדים את אפיון של התוכנות אבל אני עושה זאת. מכאן שאין היגיון פנימי למשפט ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): אני מתקשה להבין אנשים **שאינם מתעניינים** באפיון של תוכנות המחשב שמשרתות אותם. **אני תמיד סקרן** לדעת כיצד הן פועלות ומה שפת התכנות שלהן, **גם אם הידע הזה אינו בהכרח רלוונטי לשימוש היומיומי.** לכן, אני לומד את קוד המקור של **כל תוכנה שאני נתקל בה.**

תמצות: בחלקו הראשון של המשפט נכתב כי אני לא מבין מדוע אנשים לא מתעניינים באפיון של תוכנות, מכיוון שאני סקרן לדעת איך הן פועלות, גם אם הידע הזה אינו רלוונטי לשימוש יומיומי. בחלקו השני של המשפט נכתב כי אני לומד את קוד המקור של כל התוכנות בהן אני משתמש, כלומר אני לומד את אפיון של כל התוכנות בהן אני משתמש.

הקשר המוצע בתשובה זו הוא קשר של סיבה ותוצאה ("ולכן") אשר מתאים לשני חלקי המשפט – אני לא מבין מדוע אנשים לא לומדים את קוד המקור של תוכנות כי אותי זה תמיד מעניין, לכן אני לומד אותן. מכאן שזו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: על פי הפסקה הראשונה השיטה הטיפולוגית -

פתרון: לפי הנאמר בפסקה: "בשיטה הטיפולוגית נעשה ניסיון לתארך את המבנה על פי סגנונו הארכיטקטוני ותוך השוואתו למבנים בעלי מאפיינים דומים, שתאריכם ידוע ונמצאים באותו מרחב גיאוגרפי." (שורות 5-6) נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): ממינת בניינים שלא נודע תאריך הקמתם על פי ממצאים כגון כדי חרס ומטבעות שנמצאו בשכבה שמתחת למבנה ומתארכת אותם על פי שיוכם התקופתי

התשובה אינה נכונה, שכן בפסקה נאמר כי לפי שיטה זו נעשה ניסיון לתארך את הבניינים על ידי השוואתם למבנים שתאריכם ידוע. לא נאמר בפסקה כי ממיינים את הבניינים הללו לפי הממצאים הארכיטולוגיים בהם, אלא שאותם ממצאים ארכיטולוגיים משמשים לתארוך מבנים בשיטה הסטרטיגרפית.

תשובה (2): ממפה מבנים ארכיטולוגיים לסוגים שונים על פי סגנון בנייה ומרחב גיאוגרפי ומתארכת בניינים על פי דמיונם למבנים מתוארכים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): מיועדת לתת משנה תוקף לממצאים המתגלים על פי השיטה הסטרטיגרפית

התשובה אינה נכונה, שכן לפי הנאמר בפסקה "כאשר שתי השיטות מניבות תוצאות דומות, מסיקים החוקרים כי התארוך מדוייק למדי." (שורות 12-13) כלומר השיטה הטיפולוגית לא מיועדת לתת משנה תוקף לשיטה הסטרטיגרפית אלא כל שיטה נותנת משנה תוקף אחת לשנייה.

תשובה (4): מסייעת לקבוע האם התאריך המופיע על המבנה מתייחס לשנת בנייתו או שנת שיפוצו

התשובה אינה נכונה שכן היא חלקית. לפי הפסקה "בארץ ישראל מצויים כיום יותר ממאה בתי כנסת עתיקים...רק בשישה מהם נמצאו כתובות הנושאות תאריך..." (שורות 1-2) בהמשך נכתב שגם באלה לא ברור אם התאריך מציין את תאריך בניית הבניין או את תאריך שיפוצו. לאחר מכן נכתב שכדי להעריך את תאריך בנייתו משתמשים החוקרים, בין השאר, בשיטה הטיפולוגית. מכאן, שבחלק מהמקרים משמשת השיטה לתארוך מבנים שאין עליהם תאריך ובחלק היא מסייעת לקבוע האם התאריך המופיע מתייחס לשנת הבנייה או השיפוץ.

תשובה (2).

19. השאלה: "השיטה הסטרטיגרפית, לעומת זאת, פונה פנימה ולא החוצה" (שורות 7-8) כלומר -

פתרון: לפי הנאמר בפסקה: "השיטה הסטרטיגרפית, לעומת זאת, פונה פנימה ולא החוצה; היא מסתמכת על עקרונות השיכוב הארכיטולוגי, כלומר על ההנחה ששרידים, מעשה ידי אדם, מצטברים באתר זה על גבי זה, כאשר השרידים הקדומים ביותר נמצאים בתחתית, והמאוחרים יותר קרובים לפני הקרקע." (שורות 7-10) מכאן שלפי הפסקה, השיטה הסטרטיגרפית פונה פנימה בכך שהיא מסתמכת על השכבות הארכיטולוגיות שבקרקע.

בהמשך נכתב: "בשיטה זו, זמנה של השכבה נקבע על פי מטבעות וכלי חרס שנמצאו בה, וזמנו של המבנה נקבע סמוך ולאחר זמנה של השכבה עליה הוא נבנה." (שורות 12-13) מכאן, שלפי השיטה הסטרטיגרפית, מתארכים כל שכבה על פי הממצאים הארכיטולוגיים שנמצאו באותה שכבה והמבנה מתוארך בסמוך לשכבה עליה נבנה ובזמן מאוחר יותר ממנה. כלומר, תאריך המבנה יהיה קרוב לתאריך השכבה הארכיטולוגית עליה הוא נבנה אך מאוחר מתאריך זה.

תשובה (2) אינה נכונה מכיוון שהמבנה אינו מתוארך על פי כלי חרס ומטבעות שנמצאו בתוכו, אלא על פי כלי חרס ומטבעות שנמצאו בכל שכבה גיאולוגית עליה נמצא המבנה.

תשובה (4).

20. השאלה: הפסקה השנייה מתארת קונפליקט בין –

פתרון: הפסקה השנייה מתארת מצב בו אין התאמה בין תוצאותיה של כל אחת מהשיטות לתארוך מבנים (הטיפולוגית והסטרטיגרפית). לפי הכתוב בפסקה, בשיטה הטיפולוגית תוארך בית הכנסת בכפר נחום לסוף המאה השנייה או תחילת המאה השלישית, ואילו לפי השיטה הסטרטיגרפית המבנה תוארך לסוף המאה החמישית. מכאן, שהקונפליקט המוצג בפסקה השנייה הוא בין השיטה הטיפולוגית (הטיפוסית) לבין השיטה הסטרטיגרפית (הריבודית, שכבתית).

תשובה (3).

21. השאלה: המילה "לעומתם" (שורה 23) -

פתרון: בתחילת הפסקה השלישית נכתב כי העולם הארכיאולוגי היה חצוי (בין שני התארוכים השונים שהתקבלו המוצגים בפסקה השנייה). לאחר מכן מוצגת עמדת השמרנים התומכים בתוצאותיה של השיטה הטיפולוגית, ובהמשך נכתב: "לעומתם, המעדיפים את הגישה הארכיאולוגית ה"טהורה"...". (שורות 23-24) בהמשך הפסקה נכתב כי הם (המעדיפים את הגישה הטהורה) תומכים בממצאי השיטה הסטרטיגרפית. מכאן שהמילה "לעומתם" באה להבדיל בין התומכים בתוצאות השיטה הטיפולוגית, שהראו כי המבנה תוארך לתקופה הרומית, לבין תומכי תוצאות השיטה הסטרטיגרפית, שהראו שהמבנה תוארך לתקופה הביזנטית.

תשובה (3).

22. השאלה: הפסקה הרביעית מספקת אינפורמציה נוספת שעשויה לחזק את טענות הגישה הטיפולוגית והיא -

פתרון: בפסקה הרביעית נכתב כי התברר שבתקופה הביזנטית נאסר על יהודים לבנות בית כנסת חדשים והותר להם רק להעתיק בתי כנסת ממקומם או לשפץ אותם. כמו כן נכתב כי בעקבות חוקים אלו בנייתם של בתי הכנסת נעשתה מחומרי גלם מהתקופה הרומית בסגנון בנייה עתיק, כלומר בסגנון בנייה של התקופה הרומית. לפי השיטה הטיפולוגית בית הכנסת בכפר נחום נבנה בתקופה הרומית, ומכאן העובדה כי חומרי הגלם לבנייה וסגנון הבנייה תואם את זה של התקופה הרומית מחזק את טענת הגישה הטיפולוגית.

תשובה (2).

23. השאלה: מה מבנה הקטע?

פתרון: נסכם את הנאמר בקטע לפי החלוקה לפסקאות:

פסקה ראשונה: מציגה את שתי הגישות השונות – הטיפולוגית והסטרטיגרפית – לתארוך מבנים שאין עליהם תאריך מוטבע, או כשלא ברור אם התאריך מייצג את תאריך בניית המבנה או שיפוצו.

פסקה שנייה: מציגה את התוצאות הסותרות של התארוך שנעשה לבית כנסת בכפר נחום על ידי שתי השיטות.

פסקה שלישית: מציגה את הקונפליקט שהעולם הארכיאולוגי היה בו כאשר נאלץ להכריע בין הממצאים הסותרים של שתי השיטות.

פסקה רביעית: מספקת מידע היסטורי שעשוי לסייע להכריע בין שתי התוצאות השונות שהתקבלו.

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): תיאור הצורך בשיטות תארוך ⇨ הצגת הפער בין שתי השיטות ⇨ הכרעה לטובת השיטה הטיפולוגית ⇨ ביסוס ההכרעה באמצעות דיסציפלינה אחרת

התשובה אינה נכונה, שכן לא רק שלא הייתה הכרעה לטובת השיטה הטיפולוגית, אלא גם ההכרעה בין השיטות לא נעשתה בעזרת דיסציפלינה אחרת אלא באמצעות מידע היסטורי.

תשובה (2): דוגמה למבנים הדורשים תארוך ⇨ הצגת שתי שיטות עיקריות לתארוך ⇨ הצגת הדרכים להכריע במקרה של קונפליקט ⇨ בחירה בגישה הטהורה

התשובה אינה נכונה, שכן לא הוצגו דרכים להכרעה בין שתי השיטות במקרה של קונפליקט אלא פשוט הוצג קונפליקט בין שתי השיטות. יתרה מכך, למעשה הוצגה דרך אחת ליישוב הקונפליקט – שימוש במידע היסטורי – ומכאן שלא הוצגו דרכים ליישובו.

תשובה (3): שיטות לתארוך ארכיאולוגי ⇨ התנגשות בין שתי שיטות ⇨ הכרעה ⇨ הצגת ההבדלים בין שתי ההכרעות

התשובה אינה נכונה, שכן בקטע הוצגה דרך אחת להכרעה בין שתי השיטות השונות ומכאן שלא הוצגו הבדלים בין שתי שיטות הכרעה.

תשובה (4): תיאור הצורך בתארוך ואופניו השונים ⇨ קונפליקט בין שתי השיטות ⇨ נימוקי הצדדים השונים ⇨ יישוב הקונפליקט. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).